Pealinna Teataja

Päewaleht.

1917. a. tellimiſe hind poſtiga:

12 k. p. 9 r. — k.	8 k. p. 6 r. 40 k.	4 k. p. 3 r. 60 k.
11 „ „ 8 „ 40 „	7 „ „ 5 „ 70 „	3 „ „ 2 „ 80 „
10 „ „ 7 „ 80 „	6 „ „ 4 „ 90 „	2 „ „ 2 „ — „
9 „ „ 7 „ 10 „	5 „ „ 4 „ 30 „	1 „ „ 1 „ — „

Wäljamaale aaſtas 18 r.
Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Uut kaaſtööd wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſt mööda. **Toimetaja kõnetunnid kella 3—4.** Toimetuſe ja talituſe adreſs: **Петроградъ, Екатерининск. кан.** д. № 29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat **98-04.**

Ükſik number 5 kop.
Kuulutuſte hind nonpareille-rida 50 kop. 4 küljel, lehe eesotſas 1 rbl. Kuulutuſi, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 waſtu. **Kuulutuſte waſtuwõtmine** aga üleüldſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

№ 45 (675). **Petrogradis, reedel 24. (9. märtſil) weebruaril.** **1917.**

Neid austatud lugejaid,

kellel tellimine 28. weebruaril lõpeb, palume seda aegsasti uuendada, et lehe saatmises wahet ei tule.

„Pealinna Teataja“ maksab: 1. märtsist hakates:

aasta lõpuni	**780 k.**	**5 kuu peale**	**430 к.**
9 kuu peale	**710 „**	**4 „ „**	**360 „**
8 „ „	**640 „**	**3 „ „**	**280 „**
7 „ „	**570 „**	**2 „ „**	**2 — „**
6 „ „	**490 „**	**1 „ „**	**100 „**

Tellimiste wastuwõtmine kestab edasi.

Talitus.

Kaubamaja A. ja H. Waher
teatab ſügawa kurwaſtuſega oma kauaaegſe ja wahetamatu kaaſtöölise ja [illegible]

Karl Jaani p. Waher'i

ootamatuſt ſurmaſt. Surnukeha wäljakandmine Obuhowi haigemaja kabelist (Sagorodnõi pr.) Luteriuſu Püha Anna kiriku (Kirotšnaja uul.) on 25. weebruaril kell 2 p. l. Matmine (Püha Anna kirikuſt Uſpenski ſurnuaiale) on pühapäewal 26. weebruaril.

Meie lehe tellimiſte waſtuwõtjaid palume tellimiſi wiibimata talituſele edaſi ſaata, et wõimalik oleks tellijatele lehte õigel ajal käima panna.

„Peal. Teat.“ talitus.

Lugejaid palume adreſſi muutmiſe juures tingimata endiſt adreſſi üles anda. Adreſſi muutmiseks tuleb 15 k. juure liſada. Muidu pole wõimalik adreſſi muuta.

„Peal. Teat.“ talitus.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabiſt.

I.

Lääne ja Rumenia wäerind.

Tulewahetus ja luurajate tegewus.

Kaukaſia wäerind.

Bidſhari ſihis peawad meie wäed waenlaſe tagaajamiſel wõitluſt Senne juures.

Hamadani ſihis wõtſid meie wäed Aſſad-Abati mäeüleküigu ära ja ajawad Kangaweri poole taganewaid türklaſi taga.

Doblet-Abadi ſihis jätkame türklaste tagaajamiſt.

II.

Lääne ja Rumenia wäerind.

Tulewahetus ja luurajate tegewus.

Kaukaſia wäerind.

Hamadani ſihis wõtſid meie wäed türklaſi tagaajades 20 weebr. Kangaweri ära.

Bidſchari ja Doblet-Abadi ſihis areneb ſõjategewus.

Lääne ſõjawäli.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 22. weebr.

Verduni wäerinnal pommitaſid meie wäeoſad waenlaſe ſeiſukohti Malancouri metſa juures.

Kaunis tugew ſuurtüki tulewahetus oli Maiſon-de Chapagni piirkonnas ja Amber-Menile juures

Mujal wäerinnal pole midagi oluliſt juhtunud.

Belgia ametlik teadaanne.

Havres, 22. weebr.

Rahmskapelleſt hommiku pool ja Dixmüde ümber on ſuurtüki tulewahetus.

Ingliſe ametlik teadaanne.

London. 22. weebr.

Läinud ööpäewa jookſul pole midagi ſilmapaiſtwat juhtunud. Meie batareid ſundiſid waenlaſe batareid Ypruſe lähedal waikima. Peale ſelle pommitame meie Saksa kaewikuid Meſſina lähedal.

Italia ſõjawäli.

Italia ametlik teadaanne.

Room, 22. weebr.

Ööl waſtu 21 weebr. katſus waenlane uuſi tormijookſe meie ſeiſukoha peale Coſtabella juures ja Santo-Polegrino orus toime panna. Waenlane tõrjuti igal pool ſuurte kaotuſtega tagaſi.

21. weebruari hommikul tungiſid meie wäeoſad Aſiago kiltmaal waenlaſe liinideſſe ja puruſtaſid nad ära, kuna hulk ſõjariiſtu ja muud ſõjamoona kaaſa toodi.

Monte-Siſi lähedal (Cordevole orus) ehitas waenlane meie ſihis pikka maaaluſt käiku. Meie ſaatſime omalt poolt miini, millega waenlaſe töö häwitaſime. Üks nende eelkaewikuteſt lendas õhku, kuna ta ſoldatid oma alla mattis. Waenlaſe ägedaſt kaitſetuleſt hoolimata wõtſime meie miini lõhkemiſeſt ſündinud augu ära.

Mujal wäerinnal puruſtaſime meie oma ſuurtükituleqa waenlaſe tähtſa waatlemiſekoha Boscomolo lähedal.

Sõda aſumail.

Ametlik teadaanne Meſopotamiaſt.

London, 22. weebr.

20. weebr. algas meie ratſawägi Türgi wägedega Ladſhi lähedal, 9 penikoormat Kteſifoniſt lõuna-hommikupool, wõitluſt.

Saadud materjal pole weel korraldatud, nii et teatada täielikult ſelleſt weel ei ſaa.

Siiamaale on ſaadud 38 ſuurtükki, kui neid mitte kaaſa ei arwa, mis ſõjalaewadelt ſaadud. Nendehulgas pole ka kuulipritſid ja kaewikuſuurtükid.

London, 22. weebr.

Briti wägede ülemjuhataja Meſopotamias ülendati kindral-maioriſt — kindral-leitnandiks.

Ingliſe ametlik teadanne Egiptuſeſt.

London, 22. weebr.

Türgi wäed lahkuſid häſti kindluſtatud ſeiſukohaſt Scheih-Kurana juures, Schedaliſt õhtupool, ſelle peale waatamata, et nad ſeda kohta üle kahe kuu kindluſtaſid.

21. weebr. pommitaſid meie aeroplanid waenlaſe raudteid. Üleüldſe wiſati umbes ühe tonni ümber lõhkewat olluſt waenlaſe ehituſte peale, mis ſuurt wiga ſünnitas.

Merelt.

Mereminiſterium teatab:

Paris, 22. weebr.

15. weebr. laſti kontrmiinipaat „Caſſini“, mis Wahemeres wahil oli, waenlaſe paadi poolt põhja. Laew läks enne kolme minutit põhja. Kapten, 6 ohwitſeri ja 100 alamohwitſeri ja madruſt ſaid ſurma; 2 ohwitſeri ja 32 alamohwitſeri ning madruſt päästeti ära.

Päästetud meremehed teatawad, et kui nad pimedas oma ſeiſukohta otſiſid, kuulſid nad prantſuskeelſeid hüüdeid „Siia ſeltſimehed“, kohe aga märkaſid nad waenlaſe weealuſe paadi kogu, kes nende peale püſſi- ja kuulipritſituld awas, millele ka ſuurtükipauk järgnes.

Õhuſõda.

Ingliſe ametlik teadaanne.

London, 22. weebr.

21. weebr. oli kaunis elaw õhulaewaſtiku tegewus. Meie aparadid panid terwe rea luuramiſi toime, millel hea edu oli.

Mitu pommi wiſati Saksa laagri ſeiſukoha peale. Sakslaſed katſuſid waſtupanna, kuna nad meie waſtu hulga aeroplane ſaatſid.

Päewa jookſul oli wäerinnal mitu õhuwõitluſt, kus kolm Saksa aeroplani alla laſti, ja kolm wigaſtada ſaid. Neli Ingliſe aeroplani laſti alla, kuna 7 aeroplani oma ſeiſukohtadele tagaſi ei tulnud.

Pealinnas, 24. weebruaril 1917.

Huwitawa ning iſeloomuliku joonekeſe tõi eilane päew praeguſe tragikoomiliſe aja nähtuſteſt ilmſiks: terwe miniſterium, mis kaugeltki ainult paberil ei aſunud, on otſekui nõiawäel ſunnitud end nägematuks muutma ning piſuhännana kaduma.

Kindlate parlamentliſte traditſioonidega riikides, nagu näit. Ingliſe- ehk Prantſuſemaal, ei oleks ſarnaſeſt imeasjaſt undki oſatud näha, aga meie ajaloosſe jääb ſee juhtumine ainult kui uus lüli pikaſt kuriosumite ahelaſt püſima.

Oli ja ei ole.

Kiirus, millega uue miniſteriumi „riigi terwishoiu peawalitſuſe“ ülem H. E. Rein oma eelnõu tagaſi nõudis, näitab, et walitſus iſegi tähendatud aſutuſe wajaduſe juures küllalt kindel ei olnud. Tagaſiwõtmiſt ennaſt tuleb küll peaasjalikult ſellega ſeletada, et wolikogu nii kui nii Reini wäärlapſukeſele ſaadikute ſõnade järele „matuſeid walmiſtas“, kuid tähelepandaw on ometi, et walitſus waremalt kunagi end „matuſe walmiſtuſteſt“ ekſitada ei lubanud. Sellekordſes walitſuſe „järelandmiſes“, kui ſiin üleüldſe järelandmiſeſt juttu wõib olla, peame küll ſeiſukorra ebakindluſetuſt ning wõimu taſakaalutuſt oſuma, mitte aga poliitiliſe kurſi uude rööbaſteſſe wooldumiſt.

Hoopis iſewärki poliitiline [illegible], mis walitſuſt kahe kuu eeſt ahwatles uue miniſteriumi aſutamiſt [illegible] kohapealſete organiſatſioonidega 87 paragr. põhjal ette wõtma, kuna nimetatud paragrahw ſelleks õigust ei anna, tuleb nüüd weel enam iſewääriliſe [illegible] walitſuſe poolt ette. Kes teinepool ſeltskonda ſeiswate walitſuſte pſühholoogia aluſjoonte uurimiſega tegemiſt teeb, wõiks ſelleſki riikliſe ajaloo peatükis huwitawat materjali leida.

Meie aeg on juba oma [illegible] nõlwakuſte poolest tähelpanemiſewäärt. Mitte ükſi walitſuſe paleil ei näe meie imelikku hõljumiſt, mis kõigiſt mehaanika ſeaduſteſt wäljas pool ſeiſab, waid rahwaeſituski — nimelt ſee lai ja [illegible] waſtasrind, kes end progreſſiiwſe bloki mütſi alla on koondanud — ei jakſa oma aja tüüpiliſemaſt haiguſeſt, poliitiliſe tahtejõu poolikuſeſt, prii olla.

Reini ja tema terwishoiu miniſteriumi aſutamiſe küſimuſes awaldas Tauria eſitus ſiiski ootamatu ühtmeelt — natſionaliſtideſt kadettideni ja ſealt kuni kõige äärſema pahema tiiwani. Ainult 4-5 meeſt kõige kaugema parema külje pinkidelt jäid iſearwamiſe juure. Aga nendele on ſee ja ameti- ja [illegible] mõõdul waſt leiwaküſimuski. Nende kohta makſab ſõna: kui käſtakſe, ſiis pingute.

Muidugi on duuma ühemeelne hääletamine kõigiti tähelpandaw, ſeſt ta äratab paljudes uut uſku bloki kindluſe ſiiſe, mis moonamuretſemiſe küſimuſe arutamiſe ja Rittichi aruandmiſe [illegible] päiwil kõikuma hakkas. R.

Ajakirjandus.

Oh, need koiwad!

Tallinna „Päewaleht“ on pärast linnawalimiſi, kus tema peatoimetajaga wäike wiperus juhtus, tähelpaneku nendeſinaſte ilmalikkude aſjade juureſt kõrgemate waimliſte, õieti waimulikkude olude poole juhtinud, milleks parajaſti kättejõudnud palwepäew kiiduwääriliſelt hoogu annab.

Leht on täis pühalikku paathoſt ning patukahjatſeja meele-elewuſt ja teeb Eeſti ſeltſidele noomiwaid etteheiteid, et need publikumi „igaweſti närtſimata rammuallikate“ juureſt tantſupõrandale meelitawad.

„Kas ei ole kurb nähtus, et täna ja homme meie ſeltſides kergeſiſuliſi piduõhtuid peetakſe, mille lõpuks tants on!“ wagatſeb leht palwepäewa eelpäewal.

Päewamure, „mis peame ſööma, mis peame jooma ja miska peame ennaſt katma?“ olewat tükikirjutajal nii üle pea kaswanud“, et ta „hingepõhjaſt laulikuga ohkab“:

Olen tüdind rähklemiſeſt!
Magus rahu
Tule, tule rinda ſa!

Oh, neid ajalehe „rähklejaid“! Ei nad oma keerubimi lauluga juſt teiſte pidutuju tungiwad rikkumal. Wagatiks ning palwetaks nad ometi kodus, mitte turu peal.

Leht jõnab nähtawasti otſuſele, et ega üheſt juhtumiſeſt nendele Soodoma lastele ometi jatku ning paigutab ſamasſe numbriſſe weel teiſegi kirjutuſe iga Tallinna ſeltſi ükſikult koiwadeſt tabades.

„Estonia“ — eelõhtul: operett.
„Pandorin“ — eelõhtul näitem. tantſuga.
„Walwaja“ — eelõhtul näitem. tantſuga.
„Walwaja“ — palwepäewal näitemäng tantſuga

Nii ſiis Tallinna Eesti ſeltſid pühitſewad palwepäewa polkadega ja kahetſewad koiwadega, ja kellel neiſt ſelleks wõimaluſt pole, ſee laſeb wähemaste palwepäewa meeleolu loomiſeks ette tantſida.

Edaſi kõneldakſe mingiſugusteſt demokratliſeſt põhjusmõtteſt, mis ſeltſiſid takiſtawat tantſu kitſendamaſt. Ainult „Pandorin“ olewat ſelleſt ülidemokratiemiſt wõitu ſaanud, kuni wana Adam oma kord „Pandorini“ üle wõidu“ wõttis.

Aga kui niiſugused juba Jumalaſt tantſimiſeks loodud pidud tulewad, nagu palwepäew, ſiis ärkab wa' Koiwade-Aadam üles, ſirutab oma tantſupaastuſt wähele tangeks jäänud ahwiſt kehapikenduſt ja ſiis enam peatuſt ei ole. (Meie ſõrendus „Peal. Teat.“ toim.)

Ühe ſõnaga — „kehapikendustel“ puudutwad pidurid, ſamuti kui „Päewalehe“ kriſtlikkudel ſulgedelgi. Soowitame Wesingshauſeni äri poole pöörata.

Riigiwolikogus.

Terwishoiu peawalitſuſe aſutamiſe küſimus. — Bloki ülemineku wormel. — Toitluſe küſimus. — Schingarewi kõne. — Minister Rittichi wastus. — Gorodilowi, Stempkowski, Jagodõnski, Bogdanowi, Wiſchnewski ja Simonowi kõned. — Sotſial-demokratide arupärimine. — Skobelewi, Kerenski, Schingarewi kõned. — Arupärimine wõetakſe wastu. — Ülemineku wormel.

23. weebruaril.

Tänaſe koosolekü päewakorras oli eſimeſe punktina duuma terwishoiu komiſjoni aruanne terwiſehoiu peawalitſuſe aſutuſe üle.

Nagu teada, lükkas komiſjon walitſuſe eelnõu, mis 87. par. põhjal eluſſe wiidi, tagaſi, ja tänaſel koosolekul oleks komiſjon ſedaſama teinud, kuid enne koosolekut ſai teatawaks uue peawalitſuſe juhataja Reini kiri, milles ta oma eelnõu tagaſi nõuab.

Koosolek algab hiljem, kui harilikult, ſeſt duuma juhatus ja fraktſionide eſitajad arutawad küſimuſt, kuidas ſelle kirja peale reageerida. Tuldakſe otſuſele duuma kõnetoolilt konstateerida fakti, et eelnõu tagaſiwõtmiſega uus peawalitſus tuleb lõpetatuks lugeda, mis ka ſündis.

Teine küſimus, mida täna arutati, oli toitluſe küſimus. Terwe rida kõnelejaid astſid üles: üks eſimesteſt oli Schingarew, kes põllutööminiſtri tegewuſt kibedalt arwustas. Temale wastas minister Rittich, kellele terwe parempoolne duuma oſa kiituſt jagas. Tänaſed waielused toitluſe küſimuſes näitaſid uuesti, et duumal mingiſuguſt plaani toitluſe küſimuſes pole, ja et progresſiwne blokk ſelles küſimuſes täitſa kahes leeris ſeiſab: kadetid ühel pool, kuna oktobristid, keſkrühm ja wabameelſed rahwuslaſed Rittichi politikat heaks kiidawad.

Wiimaſe küſimuſena päewakorras ſeiſis ſotſ.-demokratide arupärimine. Arupärimine wõeti ühel häälel wastu, ja tema juure Miljukowi poolt ettepandud ülemineku wormel Kerenski parandusega.

Stenogrammid, mis ſelle koosoleku oſaſſe puutub, on duuma eſimees kinni pidanud.

Enne koosolekut.

Saadikuid on kuluarides palju. Enne koosolekut ſai teatawaks Reini kiri duuma eſimehele ja arutatakſe ſeda. Duuma ei taha riigi terwishoiu peawalitſuſe aſutamiſe küſimuſeſt waikides mööda minna; wiimaks leitakſe ka tee, kuidas ſelle aſja peale reageerida, ja koosolek algab hiljaksjäämiſega kella 12 ajal.

Walitſuſe looſhes on põllutööminister Rittich.

Rodſjanko teadaanne.

Duuma eſimees teatab, et tema riigi terwishoiu peawalitſejalt järgmiſe ſiſuliſe kirja ſaanud, mis tänaſe koosoleku päewakorra 1. punkti kohta käib:

„Riigiwolikogu põhjusſeaduſe 47. par. põhjal palun riigi terwiſehoiu peawalitſuſe tagaſi ſaata minu ettepanek 5. detſ. 1916. a. № 421 all, ühes millega ſeaduſe eelnõu riigi terwishoiu peawalitſuſe aſutamiſe üle ſaadetud ſai.“

Rodſjanko teatab, et 47. par. põhjal minister wõi peawalitſeja ſeaduſe eelnõu wõiwad duumaſt tagaſi wõtta, kui ſee duuma poolt weel heaks pole kiidetud. Peale ſelle, 87. par. põhjal, kaotab iga ſeadus, mis erakorraliſel teel maksma pandud, oma jõu, kui ta 2 kuu jooksul pärast duuma tegewuſe alguſt, pole temale heakskiitmiſeks ette pandud.

Riigi terwishoiu peawalitſus on ſeega oma kawatſuſe tagaſi wõtnud, ja ſeega tuleb lugeda, et ſee ſeadus oma jõu on kaotanud. Duuma eſimees lubab ſelleſt aſjaſt kohtuminiſtrile teatada, et ſee awalikult wäljakuulutada laſeks, et 87 par. põhjal maksmapandud ſeadus nüüd enam jõus ei ole. (Hüüded: õigus).

Bloki ülemineku wormel.

Sõna ſaab bloki eſimees Schidlowski kes duumale järgmiſe ülemineku wormeli ette paneb:

Riigiwolikogu awaldab oma rahuloleminiſt, et endine riigi terwishoiu peawalitſeja õige järelduſe tegi wolikogu terwishoiu komiſjoni otſuſeſt, tagaſi wõttes eelnõu, mille läbi terwishoiu peawalitſus eluſe kutſuti ja ühes ſellega tunnistas äralangenuks määruſe, mis 87. par. põhjal wälja kuulutati, — ja läheb üle jooksmate aſjade juure. (Hüüded: õigus!)

Juhataja paneb Schidlowski wormeli hääletamiſele. Wastu on ainult 5—6 parempoolſet. (Lewaſchow, Nowitski, Schetihkow, Wiſchnewski jne.)

Wastuhääletajate kohta hüütakſe pahemalt poolt naljatades: Lugeſid tarwilikuks lahkunut püstitõusmiſega austada.

Toitluſe küſimus.

Teiſe punktina päewakorras on toitluſe küſimuſe arutamine. Eſimeſena kõneleb parempoolne talupoeg **Gorodilow**, kes ſelle wasta waidleb, et talupoegadelt tarwis oleks ſunduslikel teel wilja nõudma hakata. **Schingarew**, kes pika kõne peab, waidleb kõige pealt minister Rittichi wastu, kes ſelle aſemel, et duumaſſe tõſiste ſeletustega ilmuda, ſiin polemiſerima hakkas. Siſuliſelt ei ütelnud minister midagi. Miniſtri toitluſe politikat arwustades tſiteerib kõneleja duuma ülemineku wormeli toitluſe küſimuſes, mis detſembri kuul wastu wõeti. Minister ſeletas, et ta duuma heakskarwamiſe järele talitanud, kuid tema tegewus läheb täitſa lahku duuma ſoowiawaldusteſt. Minister kõneleb, et duuma peab politikaſt loobuma ja ainult toitluſe küſimuſega tegemiſt tegema, aga kas pole kõik walitſuſe tegewus politika tegemine? Schingarew näitab iga ükſiku miniſtri tegewuſe peale ja tuleb otſuſele, et nendes muud ei peitu, kui politika. Kuid tuleb wahet teha, nende wahel, kes riigi terwendawat politikat ajawad ja kes ſüstematiliſelt rahwaſt ärritawad ja riiki hukatuſſe ſaadawad.

Ja kui ſiin parempoolne ſaadik Lewaſchow toitluſe küſimuſes diktaturi maksmapanemiſt nõuab, ſiis on näha, et ka paremalt poolt walitſuſe politikat heaks ei kiideta.

Meil on diktatur — rumaluſe diktatur — mis riiki häwitab ſel ſilmapilgul, kui ta kõigeſuuremas hädaohus wiibib. Ja nimelt ſee ruumaluſe diktatur on hirmus politika, mis ka põllutöömiſtrile on külge hakanud, — lõpetab Schingarew üleüldiste käteplakſutamiſte juures.

Põllutööminiſtri teadaanne.

Schingarew lõpetas oma kõne peale kella 1, kus duuma harilikult päewaſe waheaja istumiſtele teeb. Kuid põllutööminister tahab otſekohe wastata, ja juhataja annab temale ſõna, ſelle peale waatamata, et koha pealt hüüded kuuldawale tulewad: „waheaeg, waheaeg! ſee on duuma haawamine.“

Rodſjanko kutſub ſaadikuid korrale, minister aſub kõnetoolile, kuhu ta lühikeſeks ajaks jääb.

Minister ütleb, et ta ſuure rahulduſe tundega ſelle oſa Schingarewi kõneſt ära kuulanud, kus ſee ſeletanud wajaduſeſt rahwa poole pöörata, et ſee oma kodanliſt kohut täidaks. Kuid kõne oſa, kus Schingarew miniſtrit arwustas, ei ole mitte erapooletu.

Minu wastuwaidlejad ſeletawad, et mina korralageduſe juures, mis toitluſe aſjanduſes walitſeb, ſüüdlane olen. Ma tunnen enese palju rohkem ſüüdlaſe olewat, kui nad ſeda arwawad. Päewal ja öösl rõhus mind teadmine, et ma ei ſadat, ega ka tuhandet oſa ſeda teinud pole, mis ma ſel hirmſal ſilmapilgul oleks pidanud tegema (Hüüded paremalt poolt: õigus.)

Wenemaa oleks pidanud wäljatooma inimeſi, kellel titanline jõud ei puudu. Ma olen ſüüdlane, et minul ſeda pole: ſeda tunnistan ma awalikult.

Adſhemow kohalt: Minge ſiis ära.

Miljukow: On weel inimeſi!

Juhataja palub mitte wahele rääkida.

Minister lõpetab oma kõne ſeletuſega, et praeguſel ajalooliſel ſilmapilgul pole kohane arutada, kes ſüüdlane, kes mitte. Ta loodab, et kõnetoolile astub inimene, kes hüüdſõnad ütleb, oma ſüdame werega need ſõnad kirjutab, mis mitte ükſikud rühmad ei ühenda, **waid terwe duuma ja temaga ühes ka terwe rahwa. (Plakſutamine paremal pool).**

Waheaeg.

Toitluſe küſimuſe edaſiarutamine.

Waheaeg kestab kella ½3 ja ſelle järele aſub duuma uuesti toitluſe küſimuſe arutamiſele. Astub terwe rida kõnelejaid üles, keda duuma ſuure tähelepanemiſega kuulab.

Kõnelewad Stempkowski, Jagodõnski, prof. Bogdanow, Wiſchnewski ja wiimaſena Simonow. — Jagodõnski kõne ajal tuleb ette wäike ?

Wahejuhtumine.

Üheſt minewa-aastaſeſt arupärimiſeſt kõneldes tähendab kõneleja, et „жиды“ (Wene ſõimuſõna juutide kohta) kadettidega teewad, mis nad iſe ſoowiwad.

Juhataja Nekraſſow tähendab, et Wene riigis on Juudi rahwas, kuid ſõna, mida kõneleja ütles, on ſõimaſõna, mida tarwitada ei ſünni.

Samõslowski hüüab koha pealt wahele, kuna Jagodinski uuesti ſeda ſõna tarwitab.

Juhataja teeb uue märkuſe. Samõslowski hüüab jällegi: mikspäraſt ſeda ſõna tarwitada ei tohi, ta kutſutakſe ſelle eeſt korrale.

Kolmas kord tuleb juhatajal Samõslowskit korrale kutſuda, kui ſee kohalt hüüab: жиды погубятъ Россію!

Arupärimine.

Koosoleku lõpul teatab juhataja, et on ettepanek tehtud rutuliſt arupärimiſt arutamiſe alla wõtta. Duuma tunnistab ſelle ühel häälel tarwilikuks ja päraſt lühikeſt waheaega tunnistab arupärimiſe ühel häälel rutuliſeks.

Arupärimine wõetakſe ſiſuliſelt kõne alla. Eſimeſena kõneleb Skobelew, kellelt ſõna ära wõetakſe, enne kui ta lõpetada ſuudab.

Kerenski peab lühikeſe, kuid wäga mõjuwa kõne; iſegi oſa bloki liikmeteſt plakſutab temale

Kolmandana kõneleb Schingarew. Kõnede ſtenogrammid on duuma eſimees kinni pidanud.

Arupärimine wõetakſe ühel häälel wastu.

Miljukow paneb ette progresſiwſe bloki poolt ülemineku wormeli; paranduſe liſab juure Kerenski. Paranduſe wastu on bloki parem tiib: hääletamiſel ſaab parandus poolt 118 häält, wastu 111. Poolt hääletab ühes duuma pahema tiiwaga par. Meiendorf, wastu par. Tölkerjam, Wolff ja Braiche.

Miljukowi poolt ettepandud wormel ühes paranduſega wõetakſe ſelle järele pea ühel häälel wastu. Tema wastu tõuſewad püsti ainult 2—3 ſaadikut (Krupenski 2., Shilin 1.).

Koosolek lõpeb enne kella 7. Järgmine koosolek on reedel 24. weebruaril.

Mõned märkuſed.

Mitte ainult toitluſe küſimuſes ei ole blokil ühtmeelt, waid ka tänaſe ſotſial-demokratide arupärimiſel tuli blokis lõhe nähtawale, kus kadetid ja oſa oktobriste ühes pahempoolſetega ja edumeelſetega Kerenski paranduſe poolt hääletaſid, kuna teine oſa bloki liikmeteſt parempoolſete tilda lõi.

Kuluarides.

Kuluarides ſünnitas rohkesti kõnet terwishoiu peawalitſuſe juhataja kiri ja paari ſaadiku ſeletus ſündmuste kohta, mis linnas täna maad leidſid.

Waheajal kõneleb Kalugin pikalt ja laialt oma nähtusteſt ja tähelepanekuteſt, kui ta peale lõunat linnas ümber ſõitis. Elawad mõttewahetuſi ſünnitawad Kalugini ſeletuſed. Waheaja järele tuleb otſekohe ſotſial-demokratide arupärimine.

J. S.

Wäljamaa.

Amerika Ühisriikide preſidendi Wilſoni kõne uue ametiaja alguſ.

Amerika Ühisriikide preſidendi Wilſoni uus ametiaeg algas 20. weebruaril. Sel puhul andis preſident Wilſon Waſhingtonis, Kapitoliumi hoones uuesti ametiwande ning täitis muid ametiastumiſe kombeid.

Päraſt ameti-wannet ilmus preſident Wilſon Kapitoliumi hooneſt wälja ja pidas Kapitoliumi ette kogunud rahwahulgale järgmiſe kõne:

„Ilmaſõda on juba alguſeſt ſaadik wajutanud oma pitſeri meie mõistuſe, tööstuſe, kaubanduſe ja politika peale.

Meie tahtſime olla ſõja wastu ükskõikne, meie püüdſime tema mõjuſt puudutamata jääda, kuid kõik meie püüded jäid aſjatuks.

Hoolimata paljudeſt lahkmõtteteſt ühineme meie üleüldiſes ſihis ikka enam ja enam.

Meie õigustele merel on raske hoop antud, kuid meie ei tahtnud ülekohtu peale ülekohtuga wastata.

Ka praegugi, kui meile tehtud ülekohus ikka rohkem ja rohkem muutub wäljakannatamataks, peame meie kainelt meeles, et meie nõudmiſtes ei ole midagi niiſuguſt, mida meie walmis ei oleks nõudma terwele inimeſeſugule, ja nimelt: panna maksma õigluſe põhjusmõtteid, nõuda waba elamiſe wõimaluſt, ning hoida ära igaſuguſt organiſeeritud kallaletikkumiſt, mis ähwardaks ühe ehk teiſe rahwa wabaduſt.

Selles ſihis tegewad olles on meile ikka enam ja enam ſelginud, et ſee ülesanne, mida meie kutſutud oleme täide wiima, on ülesanne — rajada kestwat rahu.

Meie olime ſunnitud wälja astuma oma tegewuſe-õiguſe kaitsmiſeks. Meie ſeiſame kindlasti ſõjariistus erapooletuſe aluſel, ſeſt praeguſel ſilmapilgul ei ole meil mingit muud abinõud olemas ſeda näidata, mida meie kindlasti nõuame ning milleſt meie lahti ütelda ei wõi.

On wõimalik, et meie ſunnitud oleme tegelikult wälja astuma oma õiguste ja püüete kaitsmiſeks, wõttes ligemalt oſa ſelleſt üleüldiſeſt hiigla-wõitluſeſt.

Kuid miski aſi ei ſuuda muuta meie mõtteid ja meie ſihtiſid: meie ei taha mingit maade wõitmiſt, ega mingit muud kaſu, meie ei taha midagi niiſuguſt, mis oleks ſaadud mõne teiſe rahwa kulul.

Selle juures pean ma ütlema, et meie ei ole enam lapſikud, ſeſt traagiliſed ſündmuſed, mis on käimas juba enam kui 30 kuud, on teinud meid maailma kodanikkudeks.

Mingit taganemiſe teed ei ole meil olemas, ſeſt aſi puutub meie eneste ſaatuſeſſe

Need põhjusmõtted, millede nimel meie wõidelda tahame, on järgmiſed: Kõik maailma rahwad on inimeſeſugu rahu alalhoidmiſes ühesuguſel mõõdul wastutawad, — nad on wastutawad ka iga rahwa politiliſe wabaduſe kaitsmiſes.

Täielik ühediguslus kõigil rahwastel kõigis õiguſe küſimustes on kestwa rahu eſimene ja kindlam alus: rahu aga ei wõi olla kestew ning kindel arwatawal jõudude taſakaalul. Walitſuſed wõiwad ſaada oma ſeaduslist wõimu ainult oma rahwaste nõusolemiſel ja lubamiſel. Mered peawad olema wabad kõigile, ſ. o. kõik rahwad wõiwad wabalt tarwitada mereteed niiſuguſe ſeaduſe kontrolli all, mis on ſeatud kõigi rahwaste nõusolemiſel; iga rahwas wõib ainult ſel mõõdul ſõjaliſelt warustatud olla, kui palju ſee tema rahwusliſe iſeolemiſe ja ſiſemiſe korra alalhoidmiſeks tarwilikuks tunnistatakſe. Wiimaks — iga rahwas peab ſelle eest hoolt kandma, et tema riigis olewad erakonnad ei õhutaks mäſſu ja waenu teistes riikides.

Nende põhjusmõtete kaitſeks wõime meie ühineda. Meie oleme ſelleks ühinemiſeks ſunnitud keſt maailma tulekahju, mis meid puhastab kõigiſt kodusteſt tülidest ja ühendab meid meie kohuſe tundmiſes — püüda teoks teha terwe inimeſeſugu ees neid kõrgeid põhjusmõtteid ja pühendada endid ſellele ſuurele ülesandele, mille kordaſaatmiſeks meie omad käed tööſſe peame panema.“

Lihapuudus Prantſuſemaal.

Hiljuti pani Prantſuſe walitſus ülemaaliſe ankeedi toime — teadete kogumiſeks kariloomade arwu kohta. Saadud teadete najal ſelgus, et ſõja kestwuſel on kariloomade arw terwel Prantſuſemaal umbes 15 miljoni ſarwlooma, kuna nüüd neid ainult kuni 12 miljoni on olemas. Selle wastu on Sakſamaal peaaegu kõik ſarwloomad alles: 1913. aastal oli Sakſamaal 21 miljoni ſarwlooma; ſaadud teadete järele ei ole ſee arw kuni wiimaſe ajani peaaegu ſugugi wähenenud.

Senator **Mongeault**, kes Prantſuſe kariloomade arwu kohta teateid kogus, paneb ette anda auhindaſid neile põllupidajatele, kes kariloomade kaswatamiſt ſuurendawad. Teiſeks paneb ta ette rahwale ſoowitada tarwitada külmetatud liha ning hobuſe liha. Ka peaks walitſus lihakaartide ſiſſeſeadmiſt nõudma.

Ministeriumi kriiſis Rootſimaal.

Kui Rootſi riigipäewal neil päiwil riigi eelarwet arutati, tuli kõne alla walitſuſe ettepanek — lubada Rootſi erapooletuſe hoidmiſeks 20 miljoni krooni. Hääletamiſel oli riigipäewa enamus ſelle ſumma lubamiſe wastu, lubades Rootſi erapooletuſe alalhoidmiſeks ainult 10 miljoni krooni. Sel põhjuſel andis Rootſi miniſtrite kogu ametiſt lahkumiſe palwe kuningale ära. Et praeguſe ministeriumi lahkumine niihästi kuninga kui ka riigipäewa enamuſe poolt nõusolemiſt ei leidnud, ſiis ſaadi kriiſiſeſt wiimaks niimoodi üle, et ministerium ametiſſe edaſi lubas jääda. Sel puhul pidas Rootſi kuningas miniſtrite nõukogus kõne, kus ta ſeletas, et praeguſe ministeriumi lahkumine ei ole ſoowitaw nimelt neil põhjustel, et muutus miniſtrite kogus wõib tuua muutuſt Rootſi wälispolitikas. Mingi muutus ſellel alal ei ole kuninga arwates praeguſel ſilmapilgul mitte ſoowitaw, ſest Rootſimaa tahab omaſt erapooletuſeſt lõpuni kinni pidada.

Huwitaw on ſel puhul tähendada, et Rootſi nõndanimetatud aktiwistide hulgas on ka üks oſa miniſtreid, kes ſelle poole kalduwad, et Rootſimaa peab käesolewaſt ilmaſõjaſt tegelikult oſa wõtma, et ſaawutada mõneſuguſeid Rootſile tähtſaid politiliſi ülesandeid. Kuna riigipäew 30 miljonliſe „erapooletuſe krediidi“ tagaſi lükkas, ſiis on ſee ainult tunnistuſeks, et aktiwistid Rootſi riigipaewal enamuſes ei ole, mis põhjuſt annab arwata, et Rootſimaa kuni lõpuni täiesti erapooletuks jääb.

Meeleawaldus Prantſuſemaal ſõja edaſipidamiſe kaſuks.

Pariiſiſt teatab Petrogradi telegrafi agentur ſuureſt iſamaalikuſt meeleawalduſeſt, mis neil päiwil Prantſuſe miniſtrite, liitriikide ſaadikute ja paljude politikategelaste oſawõtmiſel toime pandud.

Seal peetud palju kõneſid, kus ühel häälel nõutud ſõja edaſipidamiſt kuni wõidurikka lõpuni. Tulewane rahu peab kindlustama Prantſusmaa tulewikku ja julgeolekut ning peab andma Prantſusmaale tagaſi kõik Prantſuſe maakonnad, mis praegu waenlaſe käes, nende hulgas ka Elſaſs-Lotharingia.

Soome.

Hariduſeſeltſi tegewuſeſt.

Helſingi Eesti Hariduſeſelts pidas 15. ſkp. (w. k. j.) oma ruumides peakoosolekut. Koosoleku algus oli kella pool 8 määratud; et aga tarwilik arw liikmeid, ſ. t. pool oſa liikmeteſt ſeks ajaks mitte ilmunud ei olnud, ſiis peeti teine otſuſewõimuline peakoosolek ſelſamal päewal tund aega hiljem, ſ. o. kell pool 9 ära. Liikmeid oli kõigeſt 25 ilmunud.

Koosoleku juhatajaks waliti hra A. Sibul ja kirjatoimetajaks hr. Ed. Schönberg. Kirjatoimetaja luges kõige eſiti wiimaſe koosoleku protokolli ette, millele ſeltſi kawatſuſed käesolewa 1917 aasta peale järgneſid. Uuematest ja kõige tähtſamateſt kawatſusteſt, mida ſelts käesolewa aasta jooksul käſile mõtleb wõtta, olekſid: Helſingis eestikeelne kool elule kutſuda, mille järele tarwidus wäga ſuureks on tõusnud; teiſeks: Helſingiſſe kohaliku Eesti ſeltskonna häälekandjat aſutada ja kolmandaks: ſeltſi juure ſpordi oſakonda elule kutſuda.

Mis Eesti kooliſſe puutub, ſiis awaldati mõtteid ſelle kohta, et igatahes raske on käesolewal aastal ſeda ettewõtet läbi wiia, aga ſeda rohkem püüame järgmiſel aastal ſeda täide ſaata. See eesmärk jääb ſeltſile niikaua tema pea püüdmiſeks, kuni ſelts oma tegewuſt ſaab awaldama.

Mis kohaliku ſeltskonna häälekandjaſſe puutub, ſiis on ſeltſil kindel mõte käesolewal aastal ſeda läbi wiia. Seks on tarwilik, et kõik ſiinſed ſeltskonna tegelaſed ja ajakirjanikud ühineks. Siia maani on mõeldud kawatſetawat ajakirja wähemalt üks kord kuus wälja anda, aga kui wõimalik, ſiis ka kaks korda.

Peale kawatſuste järgnes eelarwe ſeltſi tegewuſe kohta käesolewal aastal. Möödaläinud aastal oli ſee 11.000 marka, kuna ſee aasta ſeda ſummat 2000 margaga ſuurendanud on, niiſama ka wäljaminekuid.

Peale ſelle kawatſeb ſelts kaunis pea korraliku kõneõhtuid toime panna. Seks on udupildi aparat muretſetud, nii et wõimalik on teadusliſi ettelugemiſi mõnedegi maade ja rahwaste kohta pidada. Selleks mõtleb ſelts teisteſt linnadeſt kõnelejaid kutſuda.

Lõpuks ſoowitati weel, et praegune ſeltſi juures olew malemängu oſakond rohkem poolehoidjaid wõidaks ja malemäng üleüldſeks ſaaks.

Et läbirääkimiſed liiga pikaks weniſid, ja aeg hiliſeks muutus, lõpetati koosolek kell pool 12 ööſel.

—pe—

Kodumaa.

Preester W. Ink †.

„Postim.“ teatatakſe Põltſamaalt, et ſeal ööſel 20. ja 21. weebruari wahel, tuntud preester W. Ink ära on ſurnud.

W. Ink oli kauaaegne Eesti Aleksandri kooli kuratoriumi liige. Tema elawam tegewus langeb ſelle ajaga kokku, kus Eesti Aleks. kool linnakoolina Wene õpekeelega käima pandi. Päraſt astus ta kuratoriumiſt tagaſi, kuhu ta omal ajal oli walitud, laſi ennaſt aga nüüd jälle õpekonna-walitſuſe poolt Põltſamaa kõrgema algkooli kuratoriumi nimetada ja leppis nähtawalt ſellega kokku, et nimetatud kool, tema aſutajate tahtmiſe wastu uuesti Eesti Al. kooli kapitali arwel käima pandi, kusjuures koolimajad politſei abil endiſe walitud kuratoriumi käeſt ära wõeti.

Surnuteſt ei kõnelda paha, kuid preester Ink'i kohta lubame endale ſiiski tähendada, et kadunu tegewus, nii Aleksandri kooli asjas, kui mõnel muulgi alal, kuhu preeſtril üleüldſe waja polnud ennaſt ſegada, mitte head mälestuſt järele ei jäta.

„Estonia“ ſeltſi peakoosolek.

17. weebruaril pidas „Estonia“ ſelts peakoosolekut. Koosolek oli peaasjalikult ſelleks kokku kutſutud, et teatri tulewaaastaſt eelarwet läbiwaadata.

Seltſi abieſimees hra Joh. Lepa kandis juhatuſe kawatſuſed ja eelarwe ette. Lühikeſt pilku käesolewa aasta tegewuſe peale heites, leiab hra Lepa, et oſawõtmine teatriſt rõõmustawalt wäga elaw on olnud. Lootes, et ſee elaw huwi teatri wastu ka tulewikus ei rauge, on eestſeiſus julgenud märkſa ſuurema eelarwe kokkuſeadida, kui ſee ſenini on olnud. Eelarwe järele ulatakſ teatri tulewaaastaſed ſiſſetulekud ja wäljaminekud kuni 146.000 rublani. Eelarwet ſuurendab iſeäranis ſee asjaolu, et näitlejate palgaoluſid wõimalikult parandada on kawatſetud.

Läbirääkimistel tuuakſe mitmeſuguſeid ſoowiawaldusi teatri tegewuſe kohta ette. Nimelt ſoowitatakſe, et draama ja operetti truped wõimalikult lahus töötaks, ſ. o. operetti-näitlejad ei peaks mitte draamas tegewad olema ja ümberpöördult. Eestſeiſus ſeletab, et tema ſeda teha ikka on püüdnud, aga ſõjaoludel tekkinud tegelaste puudus ſagedasti ſunnib ühte ja ſeidſamu tegelaſi niihästi draamas kui ka operettis tarwitama.

Hra Wellner leiab, et „Estonia“ repertuar liig juhusline ja ilma kawakindluſeta kokku on ſeatud. Hra Wilms awaldab arwamiſt, et niiſuguſed tükid nagu „Pöörane öö“, ja teiſed ſelleſarnaſed, teatriſt hoopis wälja jätma peaks. Neile wastuſeks ſeletab eestſeiſus, et repertuari ikka kõige paremaid töid ilmakirjanduſeſt wõtta on püütud ja praegugi terwe rida niiſuguſeid tükka walmismaterjaluna järge on ootamas. Kuigi ehk repertuar teinekord juhusline näitas, ſiis ainult ſellepäraſt, et jõudude puuduſel ſagedasti iga ſoowitawat tükki ettekanda ei ſaanud, waid tükka nende jõudude kohaſelt pidi walima, mis teatris praegu olemas on. Ka on ſõjaolud ſedawõrd teatritegewuſe peale mõjunud, et proowiſid küllalt tarwiliſel määral teha ei ſaa.

Inſheener Jürgenſon leiab, et näitelawa dekoratiwline külg üsna kunstiwaene on ja hooletuſſe on jäetud. Peaks tingimata keegi olema, kes just näitelawa kunstiliſe külje järele walwaks. Wastuſeks ettetoodud ſüüdistuſele teatab eestſeiſus, et arhitekt Habermann wiimaſe peakoosoleku järele nõuda lahke oli ja ſoowi awaldas, eestſeiſus uſaldagu näitelawa kunstiliſe külje korraldamine ja ſelle järele walwamine tema hooleks, ſest ſelle töö leiaks tema endale kõige kohaſema olewat. Tulewiku jaoks on aga eestſeiſus ka ſelles asjas kawatſenud hoolt kanda ja tuntud kunſtnikkude hulgaſt kedagi alaliſelt ametiſſe palgata.

Kui weel mitmelt poolt ſoowi awaldati, näiteſeltskonda uute tegelastega wõimalikult täiendada, teeb hra Uibopuu ettepaneku, et peakoosolek uute jõudude palkamiſeks 15.000 rbl. liſakrediti määraks, misſugune ſumma loodetawateſt annetusteſt kokku tuleks.

Selle täienduſega wõetakſe eestſeiſuſe eelarwe ununimatalt wastu.

„T. Teat.“

Pealinna teated.

P. E. Hariduſeſeltſi kooliõpetajate koosolek oli Laenu-Hoiuühiſuſe ruumides teiſipäewa, 21. ſkp. õhtul. Kooliõpetaja Ilwes'i algatuſel tehti koolikomiſjonile ettepanek, juba käesolewa aasta ſügiſeſt peale ſeltſi koolides laulmiſe tundidel noodiõpetus ſiſſe ſeada ja kodumaa tundmiſe kui ka ajaloo õpetamiſt, mis ſenini ainult katkete näol kooli lugemiſeraamatu järele lastele edaſi anti, kawakindlamale aluſele wiia. Selleks otstarbeks tuleks ſuurendada laulmiſe, kui ka Eesti keele õpetundide arwu ühe tunni wõrra nädalas. Wõib juba ette arwata, et koolikomiſjon ſeda ettepanemiſt ſoojalt terwitab ja edaſi wiib.

— w —

Italia kreik Keiſerlikus Maria teatris. Keiſerliku Maria teatri kooriliikmed ſaawad wiimaſe ajani 50 rubla kuus, ilma mingiſuguſe liſanduſeta, kui õige wähene päewaraha, mis waſt õige wäikſe ſumma wälja teeb, arwamata jätta. Muidugi on praeguſel ajal ſarnaſe palgaga wõimata läbi ſaada ja ſellepäraſt nõuawad ka kooriliikmed ammuſt ſaadik palgakõrgenduſt, mis aga ſenini tähelpanemata jäänud. Peab tähendama, et teatri kooris hulk konſerwatoriumi lõpetanud lauljaid on, ſeega inimeſed, kes oma muuſikaliſe erihariduſe omandamiſeks nii energiat kui ka wara kulutanud.

Teiſipäewa õhtu „Mai öö“ ettekandel tõrkuſid kooriliikmed laulmaſt. Nad wiibiſid küll näitelawal, tegid tarwilikka liigutuſi jne., kuid ei laulnud, mispäraſt ſegadus tõuſis, ſest ſolistid kaotaſid järje. Suure waewaga ſaadeti etendus lõpuni wiia. Publikum awaldas lawajuhatuſe tegewuſe wastu proteſti.

Meie postioludest annab wäikeſt näituſt järgmine juhtumine. Eila toodi meile kiri, mis Staraja Russast, pealinna külje alt 1.-ſel weebruaril ära ſaadetud, ſeega 22 päewa ära tarwitas, et 12 tunniliſt ſõitu ära teha. Sarnastel tingimistel pole ime, kui lehetellijad ſagedasti lehte korralikult kätte ei ſaa ja ſelle üle on ſunnitud nuriſema.

Trammwaiasjanduſe korraldamine. Sõja-trammwaikomiſjon, mis teatawasti linnaomawalitſuſe ja ſõjaministeriumi eſitajateſt waliti on nüüd eſimeſed juhtnöörid wälja töötanud trammwailiikumiſe korraldamiſe asjus. Kawatſetawad abinõud on klassiliſed oma otstarbekohaſetuſe pooleſt. Kawatſetakſe tungi ärahoidmiſeks iga waguni platformile ſõjapolitſei ametnikka ſeada, kes üleliigſeid inimeſi ſiſſe ei laſe ja walwawad, et inimeſed trepiaſtmetel ei ripuks. Ootekohtadel ſeatakſe järjekord ſiſſe, ſelleks tuleb ka politſeinikkude arwu ootekohtil ſuurendada. Weel kawatſeb komiſjon paluda, et trammwai tellimistele ſõjaliste tellimiste õigus antakſe. Wagunijuhtideks ja konduktoriteks kawatſetakſe panna ſõjateenistuſeſt wabastatud alamwäeliſed. Nii ſiis — kõik päästmine tuleb politſeilt.

Uus toitluſewolinik. Põllutööminiſtri käſukirjaga nimetatakſe K. Weiſs, ſenine toitluſewoliniku abi, pealinna toitluſewolinikuks.

Päewauudiſed.

Kõrgemad ametnikud.

Tiarskoje Selooſſe ſõitnud on kojaminister krahw Fredericks, miniſtri abiline Nirod, keiſerliku peakorteri juhataja abiline kindral-adjutant Makſimowitſh, ülem hoowimeister kindral Benkendorf, kohtuminister ſenator Dobrowolski ja hariduſeminister Kultſhitski.

○ Siſeministeriumi nõukogu liige üleüldiſe departemangu wiitſe-direktor Schinkewitſh on oma departemangu direktoriks nimetatud. Siſeminiſtri nõukogu liige Petrow nimetati ſenatiſſe ja tõsteti ſalanõunikuks.

○ Tauria kuberneri aſetäitjaks nimetati polkownik Boismann.

○ Riigi terwishoiu pea-ülewaataja kantſelei direktoriks nimetati tõſine riiginõun. Freiberg.

○ Samarkandi wäljakuberner Lõkoſchin on oma eneſe palwe peale ametiſt wabastatud.

○ Nende päewade ſees käis endine ſiſeminister Hwostow Petrogradi õperingkonna kuratori Kultſhitski jutul. Nõupidamine jookswate küſimuste üle oli kaunis pikk. Riigiwolikogu ringkonnad peawad ſeda jutuaſamiſt wäga tähtſaks.

Määruſed ja ettekirjutuſed.

Karistuste kohta pakkide wale nime all ſaatmiſe eest on miniſtrite nõukogu iſeäraliſe projekti läbi waatanud ja heaks kiitnud, mille järele ſüüaluſed kaelakohtulikule wastutuſele wõetakſe.

Mitmeſuguſed kawatſuſed.

Et raudteede eneste administratſioni jõuduſid puude muretſemiſe eest hoolitſejateks ei jatku, ſiis on otſuſeks tehtud ſeltskondliſi organiſatſione raudteedele puude muretſemiſeſt oſa wõtma ſundida. Üks niiſugune organiſatſion on näituſeks metſakauplejate kongreſſi nõukogu.

○ Siſeministeriumis plaanitſetakſe muu ſeas ka oſa üleüldiſe departemangu asjaajamiſt kohaliku majapidamiſe peawalitſuſe hooleks anda. Ka departemangude oſakondi tahetakſe ümber muutma hakkata.

Sellekohane projekt ſaadetakſe warsti miniſtrite nõukoguſſe läbiwaatamiſeks.

◆ Uue raudtee ehitamine Saratowiſt Aſowi mere ſadamasſe on jällegi päewaküſimuſeks ſaamas. Uute raudteede komisjon otſustas teed järgmiſes ſihis ehitada: Saratow — Tshernõſchewskaja — Millerowo — Olſhowka — Echterowka — Marinpol. Tshernõſchewskajaſt juhitakſe weel iſeäraline raudtee haru Grathi, Kamenskaja ja Taganrogi poole. Uue raudtee ehitamiſega tehtakſe nii pea kui wõimalik alguſt. Uue tee tähtſus ſeiſab ſelles, et ta doniäärſeſt kiwiſöe lademeſt läbi läheb ja wõimaluſe annab ſeda ſütt rutemini tarwitamiſe kohtadele laiali wedada. Teiſeſt küljeſt oleks uue tee ehitamiſega ka Wolga taguste ja Lõuna-Siberi maakondade toiduainetele Europa-Wenemaa turgudele pääſemiſeks tee wabam. Doni maakond kus teſid peaaegu ei ole, läheks ſelle kawatſetawa raudtee tarwitamiſega majanduslikult palju elawamaks.

◆ Siſeminiſteriumis plaanitſetakſe ammugi mõnda miniſteriumi oſakonda iſeſeiſwaks miniſteriumiks teha, kõige esmalt iſeſeiſwat posti ja telegrafi ja politſei miniſteriumi aſutates. Nüüd on aga ſiſeminiſterium uue projekti kokku ſeadnud, mille järele kõik neli eri-oſakonda miniſteriumis miniſtri nelja abiliſe juhatuſe alla antakſe. Niiſuguſſe ſeiſukorda ſattub peale posti ja telegrafi peawalitſuſe, politſei departemangu, kohaliku majapidamiſe peawalitſuſe ja üleüldiste asjade departemangu weel terwishoiu peawalitſus, ſeſt et terwishoiu miniſteriumi aſutamiſe kawatſus riigiwolikogus pooldhoidmiſt ei leidnud. Nii ſaab ka terwishoiu peawalitſuſe juhataja miniſtri abiliſe õiguſed.

◆ A. D. Protopopow on tarwilikuks tunnistanud ajakirjanduſe kohta käiwas ſeaduſeprojektis mõned muudatuſed ette wõtta, kõigepealt projekti ſelles oſas, mis ajakirjade eeſt wastutamiſe kohta käib. Protopopow on adminiſtratiwliste karistuste wastane ja nõuab, et kõik ajakirjanduſe asjad kohtus õiendataks, misjaoks weel iſeäraliſt ajakirjanduſe kohut tarwis oleks. Wastutuſt ajalehtedes ilmunud ſõnumite, kirjatükkide ja märkuste eeſt tahab Protopopow märksa ſuurendada. Wastutawad ei ole Protopopowi arwates mitte ainult toimetaja ja wäljaandja, waid ka kirjatükkide autorid.

Kongreſſid ja kooſolekud.

22. weebruaril algas Wenemaa raudtee eſitajate kongreſs tariſi asjus.

Tööstus ja kaubandus.

Kütteainete nõukogu tegi otſuſeks kiwiſöe wäljakaewamiſt õhutama hakata. Altai maakonnas on rikkalikud kiwiſöe lademed, mida kaſulikult wõiks tarwitada.

Kooli elu.

Minski linna eſitajad ja ſemſtwo pöörasid kuberneri kaudu hariduſeminiſtri poole palwega, et Minski ülikool awataks. Linn määras ülikoolile 500.00 rub. ja peale ſelle weel tüki maad.

◆ Orenburi õperingkonna kuraatoriks nimetatakſe kuulu järele hariduſe departemangu wiitſe-direktor F. M. Worontſowski.

◆ Kõrgemate õpeaſutuste õpilastete abiandmiſe küſimuſt arutades leiti hariduſeminiſteriumis, et üleüldiſe kapitali aſutamine wäga raske on tegelikult läbi wiia. Sellepäraſt hakkab hariduſeminiſterium kõikide teiste miniſteriumidega nõu pidama, kudas üliõpilaste wajadustele kõige otstarbekohaſem oleks wastu tulla.

◆ Kanada ülikool palus, et Moskwa linnapea linna wapid temale ſaadaks. Kanada ülikooli uude hooneſſe tahetawat muu ſeas ka kõikide liitlaste ülikoolide, muu ſeas ka Wenemaa omade, wapid wälja panna. Et aga Wenemaa ülikoolidel iſeſuguſid wappiſid pole, ſiis paigutatakſe nende aſemel linna wapid Kanada kõrgema õpeaſutuſe ſeina.

◆ Loomaarstide era-instituudi aſutamiſeks Moskwasſe lubas hariduſeminiſteriumi eſimeſel aastal 10.000. rubla Järgmiſtel aastal tõotab miniſterium aſutatawale õpeaſutuſele 40.0000 rubla anda.

◆ Keskkoolides lõpeb õpetuſeandmine tänawu 20. mail. Klasſieksamid jääwad pidamata.

◆ Petrogradi ülikooli auliikmeteks on kinnitatud riigiwolikogu eſimees M. W. Rodsjanko ja Ingliſe ſaadik ſir. George Bukanan.

◆ Warſſawi ülikool on hariduſeminiſteriumis ſammuſid astunud, et ülikoolis bakteriologia õpetool ſiſſe ſeataks, milleks 16.000 rubla tarwis läheb. Miniſterium tuli otſuſele, et ſarnaſt õpetooli praegu weel aſutada ei ſaa, ſeſt et õpeabinõuſid nende kalliduſe päraſt wäga raske on muretſeda.

Wäeteenistuſeſt.

Walgepiletimehed, kes 1917. a. 1. jaanuaril 40 aastat wanad olid ja uuesti läbiwaatamiſel komisjoni poolt wäeteenistusſe wastu wõeti, kui nad wabatahtlikudes linna ja maa tuletõrjujate komandodes waheatpidamata 1916. a. 1. jaanuariſt peale on teeninud ja juhtuwa mobiliſatſioni korral edaſi teeninud, nimelt kas komando juhatajana, tema abiliſena, brandmeiſtrina, tuletõrjujate wanemana maſiniſtina, ſchofferina, weemuretſemiſe juhatajana, wanema raiujana, ehk palgaliſe teenijana, — ſaawad ajapikenduſt.

Kohtu koda.

Riigiwolinik A. F. Kerenski wõetawat, nagu kuulda, 15. weebruaril riigiwolikogus peetud kõne eeſt kaelakohtu ſeaduſe par. 102. ja 103. põhjal wastutuſele.

Kohtukoda.

Kiewi ſuhkruwabrikantide aſi on kõige kõrgemalt poolt ära otſustatud. Palwekirja peale kirjutas Keiſri Majesteet järgmiſt: „Suhkruwabrikantide aſi tuleb ära lõpetada. Nad tulewad endiſſe elamiſekohta tagaſi ſaata, kus nad ſüüdi waewanägemiſega kodumaa kaſuks oma ſüü wälja lunastagu, kui neil ſüüd ka on olnud.

◆ Manasſewitſh-Manuilowi ſugulaſed on armu palumiſe palwekirja ära ſaatnud. Kõneldakſe, et Manasſewitſhi wastamiſeſt nii ruttu weel juttugi ei wõiwat olla, ſamuti ka koduſeſt arestiſt wangistamiſe aſemel.

Trükiwea õiendus.

Meie lehe 44 nr. ſeonealiſe kirjatuki pealkirjas on pahandaw trükiwiga ſuhtunud. Seal ſeiſab „elupraktika" aſemel „expraktika".

Kõlkad.

Kiri toimetuſele.

Minu elus on kõik wäga ſuurepäraliſelt õnnestunud, hoopis ſuurepäraliſemalt, kui ühelgi teiſel „Peal. Teat." lugejal, ehk toimetajal.

Hiljuti waliti mind Petrogradi Eesti Keelepeksjate Seltſi propaganda oſakonna presidendiks ja ſel puhul oli mul tänuwäärilik juhus järgmiſt deklaratiwliſt kõnet pidada:

„Kõrgesti austatud keelepeksjad ning -peksjannad! Meil ei ole mitte mõni linnawalimine, „Kalewipoja" eepoſe ümbertegemine, teatri ehk keskkooli aſutamine, ega ka Mehiko ſõjale äsitamine käſil, mis inimeſi asjata ärewile ajab, ning üleliigſet ſõnade walingut eſile kutſub. Meie ſeiſame awaliku arwamiſe künnlajalal ja etendame ſeltskonnas lepitawat oſa, andes riigile, mis riigi oma, ja rahwuſele mis rahwuſe päralt. Oma lipukirjaks loeme: „Olgem ſibula-wenelaſed, aga ſaagem ka eeſtlasteks, aga kui lipp teiſe küljega pöörata: „Olgem eeſtlaſed, aga ſaagem ka ſibula-wenelasteks!"

Tallinna Eesti ſeltskond on kaheks jagunenud: Kunbergi wastasteks ja Kunbergi wastaste wastasteks. Kunberg iſe on tagajärjerikkalt majaperemeesteſt ajakirjanikkude ning kooliõpetajate wastane.

Meil ei tunnistata ſarnaſt pentſikaſt, ſeſt pealinnalane tohib olla, mis ta iganes joowib — kas wõi ſaharinniga magustatud kohwitante.

Õpekeele küſimus ähwardas küll ſeltskonda kaheks, teatri küſimus — koguni kolmeks wõi neljaks rühmitada, kuid külmade ilmade mõjul ei tulnud ſellest midagi wälja, ja ſiiategi kuwirab keelepeksjate ringkonda põhjusmõtte päraſt wõitlemine wõhe.

Tänu taewale!

Eriti oma ameti tähtſuſe ja tulewaſe töökawa ſelgitamiſele aſudes oleks mul collegadele ja collegnatele ſüdame peale panna, et nüüdiſel weekute tõepuuduſe päewil iga tõſine ſeltſi liige kohuseks tunneb wõimalikult wiljakalt ſuuga jahwatada. Selles ſeiſabki paastuaja tähtſus, kuna päraſt paastu ſuwiruſele kolimiſe mured algawad ning meid niimoodi külge laiali kiſuwad. Sellepäraſt — carpe diem!"

Seda kirja palun tingimata „Pealinna Teat." awaldada, et ka ermalwiibijad teaks, mis pealinnalaſi, iſeäranis [illegible] ſugu, paastu nädalatel waldab.

R—r.

Wälj. Kirjast. Osaüh. „Ühiselu".
Wastutaw toimetaja H. Prees

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudteejaamades: Narwa, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Pet. pool Suur pr. 43 **Dr. Gorowitz** Kõik operatſ. oma ertiſalal.
Iga päew kella 10—1 ja 5—9
pühap.: kella 10—2 p.
Tripper — Naha — haiguſed ja — jõetus. — **Siſilis**

DR. A. KRAMNIK.
Siſiliſe, tripperi ja kõrwalhaiguſe arstimine.
Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p. l. — 11 õ. | Rehwemat. kätteſaadaw.
606 Wosneſenski pr. 28 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская 2, уг. Невскаго.
Kella 9—12, 6—10 õht. Naist. eraldi. Terawa kronik. tripperi ja Siſiliſe 606-914 ſpetſ. arstimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arstimiſe ja järeluur.-wiis.

Фельдшеръ латышъ оказыв медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскiй 66, кв. 26. 7—10 в.

Zanderi institut
Rootſi wõimlemine aparatidel; masſeerimine, wibration, elektriſerimine. Kuiwad õhu-wannid. Eri arstimine reumatism., jooksjaſt, neuralogiaſt; kõhu kinniſekuſt, raswaminekuſt, unepuuduſeſt; arstimine kliiruſt olekuſt; kuulihaawade ja põrutuste järelduſeſt. Петроградъ, Казанская № 5, тел. 446—12. — Siſemiste haiguste asjus wastuw. äripäewadel kella 2—6

Спасская лечебница
Садовая 42, уг. Сѣнной, тел. 408—79. Rõu 75 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt k. 9 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 9 h. —9 õ.; ſeedim. kõhuh. 10—5, 5—9 õ.; naister., ämmapr. 10—5, 7—9 õ.; kõrw. kurgu, nina 11—2, 4—7; kõrw. kurgu, nina 11—2, 6—8; ſilmahaig. prill. 11—12½, 6—8; hüpn erk. haig., üdi kuiw. 11—2, 5—7; ſuguh., trip. ſiſ. 606—914 9 h. 10½ õh. jõuet., nõsepritſ. foon. ilmawaluta. Hamba haig., kunſtl. hambad 9 h. —9 õ. Röngenaparat. Alaliſed woodid. Kõik haig. peale külgehak. Waimuh. operatſion ja ſünnit.

August London
Kunſthambad, parand., plomb., kuld, kautſhuk. Lõualuud, kroonid. Столярный пер. 9 кв. 4. Телеф. 6-61-66. Прiемъ съ 10 у. — 8 ч. в.

Kunſthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Toom.

Maksuta arstim. ja wäljatõmb. **hambaid**
kunſthambad.—Ainult maks materj. eeſt.
K. E. Remtzewi Hamba kliinik.
Садовая 18.

Inſeneri juhatuſel walitſuſe poolt kinnitatud
schofferite kool.
Sõitmiſe kiirel ära õpetam. Maks õpetuſe eeſt 85 rbl. Jaokaupa maks on wõimalik.
Garash Central
Wosneſenski nr. 3, telef. 527—08.

Juurdelõikuſe ja õmbluſe kurſuſed.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 liin, nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariiſi meetodi järele õpetatakſe lühikeſe aja sees amet kätte. Teenistuſes olewad wõiwad ka pühapäewiti õpetuſt ſaada. Sealſamas müüakſe ka kõige uuemaid moodilehta ja ſchnittiſid walmis ja tellimiſe peale. Seletuſed ka Eesti keeles.

Eesti
Kohaotsimise kontor
tarwitab ja soowitab kõiksugu naiſteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскiй кан., д. № 72, кв. 35.

Tööstuſe ja kauband. Miniſt. all olew
autojuhtide-mehaanikaste kool
Kiirendatud ettewalm. kawa. Troitskaja 21, krt. 11, kõnetr. 203-23. Operaha wõib jaokaupa maksta. Haawatutele ja põgenejatele hinna alandus.

Paatide tegijad,
puuſepaſid ja õpipoiſſa, kroonu tööde jaoks, tarwitab „Jachta" ühiſus. Gutuewi ſaar, pahemat kätt linna puuiaaſt mööda minna.

Kontori poiſike,
auſaſt perekonnaſt, wõib ennaſt ülesanda Petr. Eesti Laenu- ja Hoiuühiſuſes, Итальянская 5.

Kaks wilunud halastaja õde
wõiwad kodus käia haigeid põetamas. Петр. стор., Колпинская 20, кв. 29.

Ankur Pain-Expeller
— anſtruga. —
Kaubam. R. J. Weiss ja Ko, enne F. Ad. Richter ja Ko.
Hea abinõu reumatismi, kondiwalu, külmetamiſe ja influentſa wastu.
Müüdakſe kõikides paremates apteekides ja apteekimagaſiinides. — Hoidke järeltehtud kauba eeſt. Oſtmiſe korral palume tähelepanemiſt pöörda meie pakkimiſewiiſi ja firma peale. — Hinnakirjad ja broſchürid ſaadetakſe hinnata laiali.
Kaubam. R. J. Weiss ja Ko, enne F. Ad. Richter ja Ko.
Petrograd, Nikolaewskaja nr. 14.
Kaub. märk on kin. Kaub. ja T. dep. poolt mitm. ſuint

Kuuſitreimiſe tööde peale
leiawad kestwat teenistuſt naiſterahwad ja meesterahwad. Малая Охта Сергiевская ул. 5, тел. 520-85.

„Pealinna Teataja"
üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:

- „Ühiselu" raamatukauplus — Офицерская 5.
- N. Bowa tubakamagasin — Обводный кан. 122. Balti waksali wastas.
- J. Marko uurimagasin — Курляндская 26.
- P. Jõks'i tubakakauplus — Остр. Голодай, Желѣзнозаводск. ул. 12.
- K. Motshalowi tubakakaupl. — Безбородкинск. пр. 13-27.
- E. Steinbergi tubakakauplus — Soome waksali wastas.
- Schilbergi kauplus — Уг. 9 р. и Лермонтовскаго пр. 23.

ja kõik ajalehemüüjad uulitsatel.

Trükitud R. H. Uhli pärijate trükikojas, Petrogradis, Kasanskaja 34.